

Använd denna checklista när du förbereder dig inför praktikprovet.
För att få genomföra det praktiska provet ska du vara väl förtrogen med maskinen och de olika arbetsteknikerna så att du självständigt kan genomföra alla provmomenten.

RIKTLISTHYVEL

1. RISKER OCH SKYDDSINSTRUKTIONER

1.1 BESKRIV DE STÖRSTA RISKERNA NÄR MAN ARBETAR MED RIKTLISTHYVEL OCH HUR DU UNDVIKER ATT SKADA DIG

- ☐ Komma åt roterande verktyg eller matarhjul på grund av:
 - Att man har kopplat bort brytaren till säkerhetssystemet. Koppla aldrig bort säkerhetsfunktioner.
 - Skydd som används på ett felaktigt sätt eller är bristfälliga. Använd alla skyddsanordningar och se till att skydden är hela.
 - Matarhjul som inte är fastspända. Säkerställ att matarhjulen är fastspända.
- ☐ Skärskador som uppstår när man byter verktyg eller ska ta bort en flisa som har fastnat. Använd skärfasta handskar när du lyfter, bär eller byter verktyg.
- ☐ Hörselskada. Använd hörselskydd.

1.2 VILKEN PERSONLIG SKYDDSUTRUSTNING SKA DU ANVÄNDA? FINNS DET NÅGOT I DIN KLÄDSEL MM SOM KAN UTGÖRA EN SÄKERHETSRIK?

- ☐ Använd personlig skyddsutrustning i form av hörselskydd och skyddsskor. Skyddsglasögon rekommenderas, dock ett krav vid testkörning med öppen huv. Skyddsutrustningen ska vara i god kondition.
- ☐ Var uppmärksam på löst hängande hår, kläder, smycken eller liknande som kan utgöra en säkerhetsrisk. Arbetskläder rekommenderas.

1.3 SKYDDSINSTRUKTIONER

- ☐ Kontrollera att det finns skydds- och hanteringsinstruktioner för maskinen.
 - Läs igenom instruktionerna (de ska minst innehålla information om vilken skyddsutrustning som ska användas).

2. DAGLIG ÖVERSYN

Om du upptäcker en brist på maskinen vid den dagliga översynen ska du göra en felanmälan. Du får inte utföra något arbete i maskinen innan bristen har åtgärdats.

2.1 GENOMFÖR DAGLIG TILLSYN AV MASKINEN ENLIGT SKÖTSELINSTRUKTIONERNA FRÅN MASKINLEVERANTÖREN

Kontrollera bland annat att:

- ☐ Det finns avskärmningsskydd som förhindrar kontakt med maskinens rörliga delar (matarhjul och matarverkets in- och utmatning, kuttrar, roterande spindeländar, drivremmar, motorer).
- ☐ Det finns fasta avskärmningsskydd på maskinens baksida. Om skyddet är öppningsbart ska det vara förreglat.
- ☐ Maskinen stannar omedelbart om du passerar en skyddsanordning:
 - om du öppnar en huv eller lucka
 - om du öppnar en dörr
 - om du passerar en ridågivare (på maskiner med automatiserad inmatning).
- ☐ Nödstoppet fungerar. Kontrollera genom att starta maskinen och trycka in nödstoppet.
 - Kontrollera att maskinen stannar direkt.
 - Kontrollera att maskinen inte kan återstartas innan nödstoppet har återställts.
 - Återställ nödstoppet.
- ☐ Maskinen är bullerdämpad genom inbyggnad eller bullerdämpad huv.
- ☐ Böjliga slangar till maskinens utsug är hela.
- ☐ Maskinen är ren och fri från material och det är städad. Rengör och städa vid behov. Damm och spån ska helst dammsugas bort, annars försiktigt sopas bort så att dammet inte sprids i onödan.

3. BEARBETNING I ENKEL RIKTLISTHYVEL MED FYRA KUTTRAR

Gör i ordning maskinen och hyvla ett material fyrsidigt till måtten 45 x 45 mm. Materialet ska vara minst 1000 mm långt. Materialet är sågat och har måtten ~50 x 50 mm, valfritt träslag. Måttnoggrannheten är $\pm 0,2$ mm.

I uppgiften ingår att du ska undersöka, hantera och montera minst en kutter. Du kan komma överens med din testledare om du vid provets början ska demontera en kutter (eller flera) eller om kuttern (eller kuttrarna) ska hämtas från en förvaringsplats.

3.1 STÄLL IN MASKINEN FÖR ARBETSUPPGIFTEN

- ☐ Välj kuttrar och profilverktyg med hänsyn till den bearbetning som ska göras. Använd skärfasta handskar när du hanterar kuttrar och profilverktyg.
- ☐ Kontrollera att kuttrarna och profilverktygen är i gott skick och korrekt märkta (tillverkare, material, min och max varvtal, dimensioner samt motsvarande skärstålstjocklek).
- ☐ Ställ maskinen i omställningsläge med bromsarna frånslogna.
- ☐ Höj upp matarhjulen och ta bort delar av spånhuvarna så att verktygen syns ordentligt.
- ☐ Byt verktyg (montera och spänn fast kuttern eller kuttrarna på spindeln eller spindlarna). Tänk på rotationsriktningen och använd motmatning. Använd skärfasta handskar. Sätt tillbaka spånhuvarna.
- ☐ Ställ in avverkningen på de två första kuttrarna till önskat mått.
 - Den undre kuttern ställer du in genom att justera höjden på inmatningsbordet.
 - Höger sidokutter ställer du in genom att justera linjalens läge i sidled.
 - Avverkningen i de båda första kuttrarna bestäms av hur krökt materialet är och av vilket övermått det har.
- ☐ Ställ in vänster sidokutter till önskat breddmått. Justera in mot materialet. Kontrollera att verktyget inte kommer för nära matarhjulet.
- ☐ Ställ in den övre kuttern till rätt tjockleksmått genom att sänka ner den mot materialet.
- ☐ Dra åt låsningarna i alla inställningar.
- ☐ Justera matarhjulen och tryckskorna så att de trycker stadigt mot materialet.
 - Kontrollera att inga matarhjul eller tryckskor ligger för nära verktygen (minst 5 mm ifrån).
- ☐ Provmata med hjälp av hålldon och kontrollera att sidotrycket ligger an mot materialet. Stoppa och backa materialet innan det når vänster sidokutter.
- ☐ Sätt tillbaka alla delar som du tagit av för inspektion och fäll ner skyddshuven.

3.2 SÄKER HANTERING

- ☐ Kontrollera att materialet är fritt från främmande föremål, till exempel grus och spik.
- ☐ Kontrollera att mätverktyg och annan hjälputrustning ligger på sina avsedda platser.
- ☐ Använd din personliga skyddsutrustning. Vid körning med öppen huv ska du även använda skyddsglasögon.
- ☐ Arbeta ergonomiskt riktigt.
 - Använd lyfthjälpmedel för verktyg eller material som väger mer än 15 kg.
 - Stå stadigt med god balans.
 - Håll ryggen rak. En böjd, sned eller vriden rygg leder till belastningsskador.

3.3 GENOMFÖR BEARBETNING AV ARBETSSTYCKET

- ☐ Slå på bromsarna och ställ maskinen i produktionsläge.
- ☐ Starta alla kuttrar och matningen.
- ☐ Slå på maskinens utsug. Öppna spjäll manuellt eller kontrollera att automatspjäll öppnas när maskinen startar.
- ☐ Kör en provbit och kontrollera måtten.
- ☐ Gör eventuella justeringar.
- ☐ Genomför bearbetningen.
- ☐ Stoppa alla kuttrar och matningen.

3.4 KONTROLL AV RESULTATET

- ☐ Vid praktikprovet kontrollerar din testledare måttriktigheten på det bearbetade arbetsstycket. Måtnoggrannheten är $\pm 0,2$ mm.

4. ÅTERSTÄLLA MASKINEN**4.1 STÄLL I ORDNING MASKINEN EFTER KÖRNING**

- ☐ Ställ maskinen i omställningsläge och slå ifrån bromsarna.
- ☐ Höj upp matarhjulen och inspektera verktygen.
- ☐ Återställ maskinen i ett sådant skick att den är redo att användas av en annan operatör.

4.2 GÖR RENT

- ☐ Ta bort överblivet material.
- ☐ Säkerställ att mätverktyg och annan hjälputrustning ligger på sina avsedda platser.
- ☐ Rengör maskinen och golvet runt maskinen. Damm och spån ska helst dammsugas bort, annars försiktigt sopas bort så att dammet inte sprids i onödan.